

BRICS als dollarbreker?

De BRICS-landen – Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika – hebben zeer ambitieuze doelstellingen. Kunnen ze deze waarmaken, of lopen ze op de klippen?

Het recente besluit van BRICS om zes nieuwe landen toe te laten tot hun samenwerkingsverband was opnieuw een teken dat veel landen klaar zijn met de wijze waarop het Westen zich tegenover hen opstelt en hoe het Westen – onder leiding van de VS – nog altijd de grootste stempel drukt op de meeste internationale organisaties.

De vraag is of BRICS – pas sinds 2010 een officieel orgaan en toen nog BRIC, want zonder Zuid-Afrika – de komende jaren de koers van de internationale politiek en de wereldeconomie substantieel kan verleggen. De landen mikken onder meer op het verkleinen van de overmacht van de dollar, het aanreiken van alternatieven voor het IMF en de Wereldbank, en het bieden van tegenwicht aan het geopolitieke overwicht van de VS. Maar waarschijnlijk bestaan de BRICS-landen toch uit te verschillende boten en bemanningen om schoon schip te maken in de wereldeconomie en wereldpolitiek.

Onmiskenbaar bestaat er onder landen die politiek, economisch en militair aan invloed winnen een steeds grotere weerstand tegen de immense rol van de dollar in de wereldeconomie en – meer in het algemeen – tegen het door het Westen gedomineerde mondiale financiële systeem. Het wordt een hele tour voor BRICS om een goed alternatief te bieden zonder dat de Chinese invloed allesoverheersend wordt. Maar het is in het belang van BRICS om op dat gebied stappen te zetten, al was het alleen maar om een signaal naar de VS af te geven dat het op eigen houtje instellen van economische en financiële sancties uiteindelijk de rol van de dollar alleen maar zal schaden. Daarnaast kunnen de BRICS-landen gezien hun

economische omvang en hun grondstoffenproductie effectiever dreigen met tegen-sancties als antwoord op westerse sancties door bijvoorbeeld de export van schaarse grondstoffen naar het Westen te verminderen.

Voor de dollar zijn dit op het eerste gezicht negatieve vooruitzichten. De zoektocht naar een alternatieve reservemunt zal de aantrekkelijkheid van de dollar ondermijnen. Bovendien houden de BRICS-landen grote dollarreserves aan. Zodra deze landen een groter deel daarvan naar alternatieve reservemunten verschuiven, wordt het voor de VS een stuk moeilijker om tegen relatief lage rentevergoedingen voldoende kopers voor de enorme dollarschulden te vinden. Hierdoor zullen de Amerikaanse rentes omhoog gedreven worden en/of de dollar omlaag.

Goud kan juist profiteren van de zoektocht naar dollar-alternatieven. Ten eerste vormt goud een aantrekkelijk alternatief voor het aanhouden van reserves. Bovendien vergroot een grote goudvoorraad in een land het vertrouwen in de valuta van die staat, wat een belangrijke voorwaarde is om van een munt een alternatieve reservevaluta te maken.

Voor de komende kwartalen tot jaren zien we deze ontwikkelingen de dollar echter (nog) niet sterk onder neerwaartse druk zetten. De belangen van BRICS, en van de Global South in het algemeen, lopen vooralsnog te ver uiteen om relatief snel de dollarhegemonie te kunnen doorbreken. Tegelijkertijd zou het niet verbazen als de VS het toch steeds minder aantrekkelijk vindt om de dollar in te zetten als sanctiemiddel om andere landen in het gareel te krijgen. De effectiviteit hiervan neemt namelijk af en het stimuleert alleen maar de zoektocht naar alternatieven, waarvan de VS uiteindelijk veel last krijgt. Zodra de VS terughoudender wordt met het inzetten van de dollar als wapen, kan de dollar aantrekkelijk blijven en zelfs (nog) aantrekkelijker worden als reservevaluta. ■

Door **Andy Langenkamp**, Senior Political Analyst bij ECR Research